

Tidsskriftet PERISKOP #17

DEN SOCIALE VENDING I HISTORISK PERSPEKTIV

Åben invitation til skribenter
Indsend abstract pr. 1. april 2015

Der er gået næsten 20 år, siden Hal Foster fremsatte sin kritik af kunstneren som etnograf - først i et kort bidrag til *The Traffic in Culture* (1995), siden udfoldet i *The Return of the Real* (1996). Foster var med til at skabe debat omkring en ny bølge af socialt engagement i kunsten, hvor kunstneren med Fosters udtryk kæmpede i den kulturelle Andens navn. Den omtalte bølge af socialt engagerede kunstnere og kunstnerkollektiver fra 1990'erne og frem udgør ikke nogen samlet bevægelse, men kunstnerne er fælles om at arbejde med bl.a. subkulturer, minoriteter, marginaliserede og usynlige samfundsgruppers liv og leveforhold gennem praksisser som deltagerobservation, intervention og eksperimenter med at skabe varig social forandring.

Overordnet er bølgen af socialt engageret kunst da også blevet omtalt bl.a. som en *social vending* - første gang af Claire Bishop i artiklen "The Social Turn: Collaboration and its Discontents" (1996).

Denne betegnelse er tilpas åben til ikke at definere det komplekse felt for stramt, og derfor vælger vi at genbruge den, uden at ophøje den til mere, end den er. Selvom det trendy udtryk "vending" antyder et pludseligt perspektivskifte med en kopernikansk svimmelhed til følge, har fænomenet udfoldet sig over flere årtier, og det har forudsætninger og paralleller meget længere tilbage. Den sociale vending og dens nyere og ældre historie er emnet for PERISKOP #17.

Som samtidskunstnerisk fænomen har den sociale vending manifesteret sig i flere tiår, uden at der altså er tale om et samlet fænomen. Kritikerne har også lagt deres snit og fokus ret forskellige steder - fra Nicolas Bourriauds relationelle æstetik og Grant Kesters dialogbaserede kunst til Claire Bishops relationelle antagonisme og Nato Thompsons interventionskunst. Et tilbagevendende stridspunkt i vurderingen af den socialt engagerede kunst er

vægtningen af æstetiske, etiske, aktivistiske og politiske aspekter. Foster mente i sin tid, at kunstneren var for optaget af sin påtagede etnografrolle til reelt at se den Anden, etikken haltede, men kunstneren gav også køb på æstetikken og sprang overfladisk mellem problemfelter. Bourriaud trak i en helt anden retning med sin tiltro til det, han beskrev som en relationel æstetik, der momentant skaber alternative mellem-menneskelige relationer som modvægt til kapitalismens modellering af vores relationer. Bishop, til gengæld, spidde det aktivistiske perspektiv i den sociale kunst som naivt, uden nødvendig bevidsthed om kunstnerens egen deltagelse i de felter, de opererede i og på bekostning af æstetikken, mens Kester fandt Bishop unødigt præskriptiv og fastholdt værkernes potentiale.

Til PERISKOP #17 er redaktionen på udkig efter artikler, der kan være med til at belyse den socialt engagerede kunsts praksisser yderligere, ryste op i den polariserede debat og gerne flytte fokus helt andre steder hen. Er den sociale vending i samtidskunsten, som Foster var inde på, grundlæggende påvirket af impulser fra andre felter end kunstens? Hvem har autoriteten i kunstprojekterne - ligger den hos kunstnerne, de mennesker, de interagerer med, eller andre steder? Hvordan fungerer de sociale kunstformer i det offentlige rum henholdsvis i kunststrømmen? Falder den socialt engagerede samtidskunst til jorden, når man betragter den ud fra mere klassisk æstetiske kriterier? Og ser man noget andet, hvis man betragter den ud fra bl.a. kriterier i sociologisk eller antropologisk forskning? Redaktionen er interesseret i nye værkanalyser, nye pejlinger af debatten og nye blik på den sociale vending.

Samtidig efterlyser vi bidrag, der sætter den sociale vending ind i et større historisk perspektiv. Det kunne fx være bidrag, der trækker tråde tilbage til den historiske avantgarde eller 1960-1970'er-kunsten med fx Joseph Beuys' *Soziale Plastik* som ét oplagt kunsthistorisk nedslagspunkt.

Eller starter det sociale engagement måske meget længere tilbage? Hvornår begynder kunsten at bevæge sig væk fra idéen om *l'art pour l'art* og blive engageret? Hvad sker der i overgangen fra et autonomt værkbegreb til et flydende og socialt? Og hvordan hænger sådanne bevægelser sammen med mentalitetshistoriske og politiske omvæltninger? Temanummerets umiddelbare fokus ligger på de nyere praksisser og debatter, men vi håber, at det kommer til at rumme bidrag, hvor den sociale vending ikke betragtes som noget løsrivet eller rent samtidshistorisk, men hvor der trækkes stiplede linjer på kryds og tværs i det kunsthistoriske landskab og ud over dets grænser.

PERISKOP

Tidsskriftet PERISKOP inviterer skribenter til at bidrage med artikler til #17 med temaet "Den sociale vending i historisk perspektiv".

Temareaktion: Janna Lund, Karen Benedicte Busk-Jepsen, Birgitte Thorsen Vilslev.

Periskop. Forum for kunsthistorisk debat blev grundlagt i 1993 af Hans Dam Christensen og Jens Toft. Hjemsted er Københavns Universitet, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab. Tidsskriftet og medfølgende seminarer har til formål at skabe et dansk og gerne et nordisk forum for en debat om faget kunsthistorie, dets identitet, genstandsområde, metoder og teoretiske forudsætninger. PERISKOP er "double blind peer-reviewed".

Abstracts på maks. 300 ord samt et CV på maks. 1 side indsendes til info@periskop-tidsskrift.dk inden d. 1. april 2015.

Besked om antagelse af forslag udsendes d. 1. maj 2015.

Deadline for indsendelse af færdigskrevne artikler er 1. september 2015. Artiklernes længde er begrænset til 5.000 ord inkl. noter. Sprog: dansk, norsk eller svensk.